

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 17¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Įstatymo projekto tikslas – Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme apibrėžti kas yra Kultūros pasas, nustatyti jo paskirtį ir įgyvendinimą.

Kultūros paso koncepcija patvirtinta dar 2018 m., įgyvendinant septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planą, tačiau kultūros paso egzistavimas iki šiol priklauso nuo to, ar bus įtrauktas į Vyriausybės programos įgyvendinimo planus, kadangi kultūros paso sąvoka nėra įtraukta nei į LR kultūros politikos pagrindų įstatymą, nei į LR švietimo įstatymą. Tai yra viena iš priežasčių, kodėl kultūros pasas nėra laikomas vertinga švietimo sistemos dalimi, nors iki šiol jokia kita priemonė negali geriau užtikrinti kultūrinio ugdymo tolygumo Lietuvoje.

Kultūros srities tyrimai (Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2023, užsakovas – Lietuvos kultūros taryba) rodo, jog ankstyvosios kultūrinės patirtys prisideda prie asmenų tolesnių savanorystės, pilietiškumo nuostatų formavimo. Kultūrinis ir meninis ugdymas yra svarbi visavertės asmenybės ugdymo dalis. 2024 m. Valstybės pažangos ataskaitoje akcentuojama kultūros paso nauda bei didėjantis paslaugų teikėjų skaičius bei paslaugų gavėjų pasitenkinimas paslaugomis - Kultūros paso veiklose 2024 m. iš viso dalyvavo 301 450 moksleivių (87 proc. visų šalies moksleivių). Tai identifikuoja poreikį ne tik nuosekliai tęsti, bet ir plėsti kultūros paso aprėptį nustatant, kad Kultūros paso paslaugos teikiamos ir vaikams, dalyvaujantiems ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose. Kultūros paso plėtros reikalingumą taip pat numatė dar 2023 m. birželio 8 d. Švietimo ir mokslo komiteto ir Kultūros komiteto bendru sprendimu Nr. 106-S-1/ 121-S-1 sudaryta darbo grupė bendroms švietimo ir kultūros problemoms bei jų sprendimo būdams detalizuoti (darbo grupės 2023 m. gruodžio 18 d. sprendimas). Be to, priešmokyklinukų įtraukimą į kultūros paslaugų su kultūros pasu gavėjų sąrašą taip pat numatė ir devynioliktoji Vyriausybė.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto rengėja – Lietuvos Respublikos Seimo narė Agnė Jakavičiūtė-Miliauskienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Kultūros paso įgyvendinimas šiuo metu reglamentuojamas Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl kultūros paso koncepcijos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu „Dėl kultūros paso administravimo ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šie įsakymai parengti ir periodiškai atnaujinami atsižvelgiant į Vyriausybių programas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme siūloma įtvirtinti Kultūros paso sąvoką, nustatyti jo paskirtį, aprėptį ir pagrindinius įgyvendinimo aspektus. Taip pat siūloma įtvirtinti, kad kultūros pasą gali gauti ne tik mokiniai, besimokantys pagal bendrojo ugdymo programas, bet ir ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo programose dalyvaujantys vaikai.

Tikimasi, kad kultūros paso aprėptis didės ir jis ilgainiui taps neatsiejama mokinių kultūrinio ugdymo dalimi.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Įstatymo projekto įgyvendinimui teisės aktų priimti nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2026 m. birželio 30 d. turės patikslinti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, t.y. turės būti atnaujintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas „Dėl kultūros paso koncepcijos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas „Dėl kultūros paso administravimo ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo projektui įgyvendinti reikalingos lėšos, jų šaltiniai priklausys nuo šio Aiškinamojo rašto 12 punkte numatytais teisės aktais nustatytų aplinkybių. Tačiau siekiant, kad kiekvienas vaikas, besimokantis pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas gautų bent po 13 Eur kultūros pasui (t.y. 20 proc. daugiau nei einamaisiais metais), kultūros pasui turėtų būti skiriama bent 6,4 mln. Eur, t.y. bent 2,4 mln. daugiau nei buvo skirta praėjusiais metais.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai: „kultūra“, „švietimas“, „kultūros pasas“, „kultūrinė edukacija“, „kultūrinis ugdymas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.
Nėra.

Teikia
Seimo nariai